

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

Факультет іноземних мов
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КВАНТИТАТИВНІ МЕТОДИ В ЛІНГВІСТИЦІ

Освітня програма «Німецька мова і література»

Спеціальність 035 Філологія
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Результати курсу (компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Квантитативні методи в лінгвістиці
Викладач (-і) Профайл викладача	Липка Світлана Іванівна
Контактний телефон викладача	+380 968146058
Е-mail викладача	svitiana.lypka@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Понеділок, 13.30, ауд. 224
Контактний телефон викладача	+ 380 968146058
2. Анотація до курсу	
Спецкурс “Квантитативні методи в лінгвістиці” має на меті формування у студентів лінгвістичних та фахових науково-дослідницьких компетентностей, які охоплюють знання системи мови і правил її функціонування в процесі комунікації іноземною мовою. Основним завданням курсу є закладення основи для подальшого удосконалення професійно орієнтованого володіння методами кількісного та статистичного аналізу отриманих лінгвістичних даних з метою проведення наукових лінгвістичних досліджень. Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи та методики кількісного або статистичного аналізу отриманих лінгвістичних даних, які можна застосовувати для вирішення теоретичних та практичних завдань прикладної лінгвістики та мовознавства. Основними організаційними формами навчання зазначеної дисципліни є практичні заняття. Курс викладається німецькою мовою.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета курсу полягає в забезпеченні достатньо вільного, нормативно правильного і функціонально адекватного володіння студентами певними актуальними лінгвістичними методами дослідження. Завданнями курсу є: навчити збирати та аналізувати за допомогою кількісного та статистичного аналізу лінгвістичний матеріал; надати знання про види, будову та текстову структуру текстового корпусу; навчити самостійно і критично поводитися з теоретичними знаннями і текстами; самостійно застосовувати методи аналізу тексту; розвивати теоретично доцільну гіпотезу, яку можна перевірити емпірично, оперувати змінними і гіпотезами; навчити формувати вибірку, вираховувати необхідний обсяг, похибку вибірки; формувати анкети опитування, проводити опитування, збирати дані та правильно спілкуватися з учасниками експерименту; узагальнювати та презентувати результати здійснених досліджень.	
4. Результати курсу (компетентності)	
4.1 Загальні компетентності - Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями з іноземної мови, мовознавства, літературознавства, перекладу. - Здатність спілкуватися державною та німецькою мовою як усно, так і письмово. - Здатність бути критичним і самокритичним і відповідальним за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних контекстах.	

- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

4.2 Фахові компетентності

- Здатність вільно і гнучко, ефективно використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та німецькою мовою.
- Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
- Здатність до організації ділової комунікації. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.
- Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії німецької мови.
- Здатність використовувати в професійній діяльності концептуальні наукові та практичні знання традиційних і новітніх теорій, принципів, напрямків, методів і технологій в галузях педагогіки, психології та методики навчання іноземних мов.
- Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
- Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та німецькою мовами.

4.3 Результати навчання

- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.
- Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
- Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
- Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
- Використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
- Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів німецькою мовою.
- Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

5. Організація курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Практичні заняття			30		
Самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
V	035 Філологія	III		B	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Die Quantitative Linguistik als wissenschaftliche Disziplin. Überblick über die aktuellen linguistischen Methoden. Die Geschichte, die wissenschaftstheoretischen Voraussetzungen und der Stand der Forschung der quantitativen Linguistik. Aufgaben, Ziele und Methoden der quantitativen Linguistik. Sprachgesetze in der Quantitativen Linguistik.	практичне заняття, групова робота	1, 2, 3, 4, 8	Ознайомлення з теоретичним матеріалом. Перегляд презентації. 2 год.	1,75	вересень
Тема 2. Organisation und Durchführung linguostatistischer Experimente.	індивідуальна і групова робота, практичне заняття	1, 2, 3, 4, 8	Ознайомлення з теоретичним матеріалом. Перегляд презентації. 2 год.	1,75	вересень

Zum Begriff des linguostatistischen Experiments. Grundlagen des Experiments. Die Hauptetapen der Durchführung des linguostatistischen Experimentes.					
Tema 3. Linguistische Methoden der Datengewinnung, Datenaufbereitung und Datenanalyse. Grundgesamtheit und Stichprobe. Grundlagen der Stichprobenziehung. Typologie der Stichproben. Stichprobenarten. Anforderungen an die Stichprobe. Analyseeinheit / Untersuchungseinheit und die Auswahleinheit / Erhebungseinheit. Umfang der Stichprobe. Die Berechnung des Stichprobenumfangs. Der Stichprobenfehler.	практичне заняття	1, 2, 3, 4, 8, 9	Ознайомлення з теоретичним матеріалом. Перегляд презентації. Проблемне завдання: Вирахувати обсяг вибірки та похибку вибірки. 4 год.	1,75	вересень
Tema 5. Methodik der Bestimmung des Feldes durch das Inventarisieren der Bestandelemente von	практичне заняття, індивідуальна і групова робота, самостійна робота.	1, 2, 3, 4, 8, 9	Ознайомлення з теоретичним матеріалом. Перегляд презентації. Проблемне завдання: 1. За допомогою	1,75	жовтень

den lexikalisch- semantischen Gruppen. Kenntnis der Beschreibungsebenen gesprochener Sprache und der jeweils dafür angemessenen Untersuchungsmethoden. Vergleich von Ergebnissen der Anwendung verschiedener Methoden. Methodik der formalisierten Prozedur der Inventarisation. Der Algorithmus der Inventarisation.			лексикографі чного аналізу сформува ти початковий список компонентів визначеної лексико- семантичної групи. 2. Інвентаризува ти сформовану групу. 6 год.		
Тема 6. Methoden der Bestimmung des Grades von den paradigmatischen Beziehungen in den lexikalisch-semantischen Gruppen. Zum Begriff der Bedeutungsbeziehungen. Bedeutungsbeziehungen im lexikalisch – semantischen System. Paradigmatische Beziehungen im lexikalisch–semantischen System. Methode der Bestimmung des Grades der paradigmatischen Beziehungen in den	практичне заняття, самостійна робота	1, 2, 3, 4, 8, 9	Ознайомлення з теоретичним матеріалом. Перегляд презентації. Проблемне завдання: Підготувати інформацію про інші підходи до дослідження парадигматичних відношень. 2 год.	1,75	жовтень

lexikalisch-semantic groups.					
Тема 7. Methoden zur Analyse von Textkorpora. Arten, Aufbau und Textstruktur von Textkorpora. Grundlegende Kenntnisse zu Metadaten und Annotation von Textkorpora. Anwendung von Methoden zur Analyse von Textkorpora (Konkordanzen, Frequenzen, Kookkurrenzen). Vermittlung und Einübung von quantitativen und qualitativen Methoden zur Analyse von Textkorpora. Korpusgestützte Gewinnung lexikalischer Daten.	практичне заняття, індивідуальна і групова робота	1, 2, 3, 4, 8, 9, 11, 12	Ознайомлення з теоретичним матеріалом. Перегляд презентації. Проблемне завдання: Сформулювати фрагмент вибірки на основі опрацювання текстового корпусу. 4 год.	1,75	листопад
Тема 8. Konzeption von Fragebögen und Fragebüchern. Fragestellung der Untersuchung. Hypothesenformulierung. Wahl des Tests. Planung der Befragung.	практичне заняття, самостійна робота	1, 2, 3, 4, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16	Ознайомлення з теоретичним матеріалом. Перегляд презентації. Проблемне завдання: Скласти план опитування стосовно визначеного лінгвістичного дослідження. 2 год.	1,75	листопад
Тема 9. Organisation	практичне заняття,	1, 2, 3, 4,	Ознайомлення з	1,75	Листопад/ грудень

größerer empirischer Arbeiten. Durchführung der Befragung. Durchführung von Datenerhebungen mit Probanden. Ethische und rechtliche Aspekte des Umgangs mit empirischen Daten. Umgang mit Probanden. Reflektierter und kritischer Umgang mit quantitativen Daten. Präsentation von Forschungsergebnissen. Verfassen von wissenschaftlichen Aufsätzen zu empirischen Studien.	індивідуальна і групова робота, самостійна робота	8, 9, 10, 12, 13, 15, 16	теоретичним матеріалом. Перегляд презентації. Проблемне завдання: Скласти анкету для опитування стосовно визначеного лінгвістичного дослідження. 6 год.		
Підсумкова контрольна робота	практичне заняття		2 год.	10	грудень
Grundlagen der Stichprobenziehung. Die Berechnung des Stichprobenumfangs. Bestimmung des Grades der paradigmatischen Beziehungen in den lexikalisch-semantic Gruppen. Planung der Befragung. Hypothesenformulierung. Wahl des Tests. Das Inventarisieren der Bestandteile von lexikalisch-semantic Gruppen. Vermittlung und Einübung von quantitativen und qualitativen Methoden zur Analyse von Textkorpora.	самостійна робота		Індивідуальні завдання: підготовка виступів, рефератів, презентацій з розглянутого аудиторно матеріалу, а також матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення; проведення інвентаризації визначених лексико-семантичних груп на основі аналізу лексикографічних джерел; проведення анкетування. 60 год.		Протягом семестру

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Система контролю знань студентів здійснюється через: • поточний контроль – (1) усне опитування на практичних заняттях, (2) перевірку виконання студентами самостійної роботи, які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з курсу та практичних навичок володіння студентами розглянутими квантитативними методами дослідження ; • підсумковий контроль: 1. підсумкова контрольна робота; 2. виконання індивідуального завдання – 1. наукове дослідження, що складається з проведення інвентаризації визначених лексико-семантичних груп на основі аналізу лексикографічних джерел; 2. проведення анкетування на певну тему дослідження. Розподіл балів за семестр: Аудиторна робота – 40 балів Самостійна / індивідуальна робота – 50 балів Підсумкова контрольна робота – 10 балів
Вимоги до письмової роботи	Передбачена одна письмова підсумкова контрольна робота (максимум 10 балів)
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх 14 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Сума балів, отриманих студентом за практичні заняття, розраховується шляхом додавання балів, отриманих на практичних заняттях з ваговим коефіцієнтом 1,75. Максимальна кількість 40 балів розраховується як середнє арифметичне усіх практичних занять з ваговим коефіцієнтом 1,75, контрольна робота – 10 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю (заліку) за умови отримання не менше 25 балів, максимум 50 балів, за аудиторну та самостійну роботу та за два підсумкових індивідуальних завдання на самостійне опрацювання (50 балів).
7. Політика курсу	
Політика курсу: Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2	

- Студент повинен вчасно приходити на заняття. Викладач може не допустити студента до заняття, якщо він/вона спізнився без поважної причини.
- У випадку пропуску 5 чи більше практичних занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його/її підсумкова оцінка буде знижена;
- Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю;
- Студент має брати активну участь у практичних заняттях;
- Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення питань на заняттях;
- Студент на свій вибір має підготувати один виступ/реферат/презентацію з матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення;
- Студент може перескласти будь-яку тему практичного заняття;
- У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримає «0» балів.

8. Рекомендована література

1. Арапов М. В. Квантитативная лингвистика. М.: Наука, 1988.
2. Левицький В. В. Квантитативные методы в лингвистике. Винница: Нова книга, 2007. 264 с.
3. Köhler, Reinhard: Gegenstand und Arbeitsweise der quantitativen Linguistik. In: Reinhard Köhler, Gabriel Altmann and Rajmund G. Piotrowski [eds.]: Quantitative Linguistik. Ein internationales Handbuch. Quantitative Linguistics. An international Handbook. (=HSK27) Berlin, New York: de Gruyter, pp. 1-15.
4. Köhler, Reinhard, Altmann, Gabriel: "Quantitative Linguistics". In: The Cambridge Encyclopedia of the Language Sciences, ed. Patrick Colm Hogan, (to appear).
5. Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft. Mitbegründet von Gerold Ungeheuer, Mitherausgegeben 1985,2001 von Hugo Steger Herausgegeben von / Herausgegeben von / edited by Reinhard Köhler · Gabriel Altmann Rajmund G. Piotrowski, Band 27, Walter de Gruyter · Berlin · New York.
6. Albert, Ruth/Koster, Cor J. (2002): *Empirie in Linguistik und Sprachlehrforschung*. Tübingen.
7. Atteslander, Peter (2003): *Methoden der empirischen Sozialforschung*. Berlin/New York.
8. Bosch, Karl (1997): *Elementare Einführung in die angewandte Statistik*. Braunschweig.
9. Gabler, Siegfried (1996): "Repräsentativität von Stichproben". In: Goebl, Hans et al. (eds.): *Kontaktlinguistik*. Berlin/New York: 733-737. (=HSK 12.1).
10. Grotjahn, Rüdiger/Grzybek, Peter (2000): "Methodological remarks on statistical analyses in empirical paremiology". *Proverbium* 17: 121-132.
11. Häcki Buhofer, Annlies/Burger, Harald (1994): "Phraseologismen im Urteil von Sprecherinnen und Sprechern". In: Sandig, Barbara (ed.): *Europhras 92. Tendenzen der Phraseologieforschung*. Bochum: 1-33.
12. Kähler, Wolf-Michael (2005): *Einführung in die Statistische Datenanalyse*. Braunschweig/Wiesbaden.
13. Nachtigall, Christof/Wirtz, Markus (1998): *Wahrscheinlichkeitsrechnung und Inferenzstatistik. Statistische Methoden für Psychologen*. Teil 2. Weinheim/München.
14. Rietveld, Toni/van Hout, Roeland (²2005): "Quantitive Methods/Quantitative Methoden". In: Ammon, Ulrich et al. (eds.): *Soziolinguistik*. Berlin/New York: 965-978. (=HSK 3.2).
15. Schlobinski, Peter (1996): *Empirische Sprachwissenschaft*. Opladen.
16. Wirtz, Markus/Nachtigall, Christof (1999): *Deskriptive Statistik. Statistische Methoden für Psychologen*. Teil 1. Weinheim/München.